

УДК 008:394.48(477.43-2)

О. Комарова

Культурний форум “Кам’яний острів” – громадська ініціатива кам’янчан

У статті йдеться про основні етапи реалізації громадської ініціативи – проведення всеукраїнського культурного форуму “Кам’яний острів” у місті Кам’яниці-Подільському. Зокрема, наголошується, що цей щорічний кількадечний публічний захід ініціювала громадська організація “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. Довгий час питання комплексного розвитку сучасної культури залишалося без належної уваги – кожна галузь існувала окремо. З’ясовано, що організатори форуму взялися об’єднати зусилля істориків, архівістів, експертів у галузі туризму, соціологів, психологів, перекладачів, письменників, художників, фотографів, театрознавців, надати їм дискусійні майданчики для конструктивного діалогу щодо формування нових контактів, проектів з представниками суміжних сфер діяльності. Наголошено, що до програми введено заходи, тематика і формат яких найбільше цікавить молодь. Також відзначено роль у проведенні форуму історичного факультету Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Він вдруге у 2016 році став основною локацією у реалізації денної програми “Кам’яного острову”.

Ключові слова: культурний форум “Кам’яний острів”, Кам’янець-Подільський, громадська ініціатива, публічний захід, культура, неформальна освіта.

В Україні давно назріла потреба масштабного культурного заходу, у рамках якого реалізовувалася б концепція обміну та співпраці науковців, літераторів, митців та громадських активістів з різних регіонів України у масштабах, наприклад, мультикультурного подільського міста для сприяння народження нових спільних проектів.

Проект втілення культурного форуму був спершу запланований для реалізації на 2018 рік. Громадська організація “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів” у травні 2016 р. завершила процес юридичної реєстрації. Її засновники ще на початку весни 2015 року долучилися до опрацювання заявки від ініціативної молоді Кам’яниці-Подільської на конкурс “Молодіжна столиця Європи–2018”. Разом з іншими громадськими активістами міста Тетяна Сметанюк, Ольга Комарова та Ольга Зьомко опрацювали свою частину роботи, продумуючи концепцію міжнародного літературно-мистецького заходу для розширення культурних кордонів через співпрацю з європейськими колегами. Незабаром міська рада отримала відповідь – Кам’янець увійшов у двадцятку європейських міст-претендентів. На жаль, у півфінал місто не потрапило [16].

Незабаром до активісток долучилися активні представники молоді з інших міст. Розпочався рух перших видавничих проєктів – вийшли збірки прози “Сни Аурині” і міжнародний журнал “White Phoenix”. Упродовж червня-липня 2016 проєкт “White Phoenix” взяв участь у Всеукраїнському конкурсі стартапів від “Нескафе”. Серед кількох тисяч проєктів його помітило експертне журі, рекомендувавши до півфіналу. Саме тоді ГО вперше анонсувала проведення міжнародного культурного форуму, до організації якого долучилися нові учасники з Києва (Вікторія Крижанівська), Одеси (Євгенія Заславська) та Львова (Андрій Вар’ят). Активісти наважилися на проведення заходу без омріяного фінансування з Брюсселю. Кам’янець – фестивалне місто, тому обрали для проведення вільний проміжок кінця вересня [16].

Серед учасників заходу окреслили такі категорії: представники громадського сектору, незалежні ЗМІ, історики, архівісти, соціологи, психологи, письменники та перекладачі, ілюстратори та художники, театральні студії, представники кіноіндустрії, фахівці сфери туризму. Аудиторією форуму стали безпосередні учасники заходу, кам’яничани та гості міста, поціновувачі культури та мистецтва, студентська молодь та представники старших поколінь.

Оргкомітет форуму об’єднав кількох партнерів, які долучилися до організації – це і різні громадські організації, і адміністративні установи, і освітні заклади. Зокрема, співзасновником та співорганізатором щорічного дійства став декан історичного факультету Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Володимир Дубінський. Тому найбільш активно в організації Форуму задіяний історичний факультет. Щороку на цій локації, в історичній споруді Кам’янець-Подільської чоловічої гімназії, збудованій на фундаменті Єзуїтського костелу, проводиться значна кількість не лише наукових, а й мистецьких та літературних заходів. Також постійним партнером став Національний історико-культурний заповідник “Кам’янець” [16].

Серед інших постійних партнерів варто виділити: Кам’янець-Подільську міську раду; Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (студенти-волонтери економічного факультету, спеціальності “Туризм” під керівництвом Богдани Опрі) [17]; Національний історико-архітектурний заповідник “Кам’янець”; Кам’янець-Подільський коледж культури та мистецтв; Культурно-освітнє польське товариство імені Ю.Ролле; Монастир оо. Редemptористів (Палац Чарторийських); Кам’янець-Подільську міську центральну бібліотеку імені Костя Солухи [1].

Серед запрошених гостей у 2015/16 рр. організатори запросили чимало цікавих спікерів із різних наукових установ, видавництв та редакцій видань, творчих об’єднань: Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України (Київ), Українського інституту національної пам’яті (Київ), Центрального державного архіву зарубіжної україніки (Київ), центру вивчення генеалогії “Пращур” (Вінниця), видавництва “Наш Формат” (Київ), літературно-художнього журналу “Дніпро” (Київ), оргкомітету Всеукраїнського студентського фестивалю “Видавничий NON-STOP” (Київ) [13; 15; 18].

Серед найбільш відвідуваних заходів гостей варто виділити:

- лекції літературного критика Володимира Панченка, текстолога Богдана Цимбала спільно з істориком Ольгою Комаровою, перекладача Лесі Коростатевич;

- круглий стіл за участі соціолога Катерини Тягло та голови ГО Тетяни Сметанюк;

- зустрічі та читання за участі письменників Галини Пагутяк, Макса Кідрука, Тетяни Белімової, Андрія Процайла, Олени Андрейчикової, Андрія Вар'ята, Юрія Строканя та Миколи Кулінича, Євгенії Заславської, Світлани Бреславської, Уляни Галич, Ольги Колодянської, Вікторії Крижанівської, Ольги Зьомко, Юлії Вротної;

- виступи архівістів Ігоря Кулика, Анатолія Хромова, Дмитра Решетченка;

- повідомлення дослідників генеалогії Віктора Долецького, Сергія Фазульянова та Олександра Лушина;

- розвідки істориків Володимира Ковальчука, Інни Старовойтенко, Ірини Паур, Олександра Бучковського;

- проекти видавця Миколи Климчука;

- творчі звіти художників Юлії Табенської, Ангеліни Ісаханової, Олени Павлової, Галини Хорунжої;

- виставки і коментарі фотографів Ангеліни Єфименко та Христини Руссу [1-13].

Свої творчі напрацювання кам'ячанам також презентували: творче об'єднання "Театр вух" (Одеса), народний театр "Лінк" (Кам'янець-Подільський) творче об'єднання "Книжкова шафа" (Київ), літугрупування "Свідки Слова" (Київ), Мистецька платформа "SP" (м.Київ) [5].

У рамках форуму відбулися такі відеопокази:

- "ЛітМетр" – ролики проекту для письменників, ініційованого організаторами форуму, громадською організацією "Кам'яний острів";

- робіт режисера Андрія Зайця;

- короткометражного документального фільму про Костьол Св. Миколая польського режисера Артура Яворського [1].

На "Кам'яному острові–2016" відбувся благодійний концерт органної музики Марії Дубік для збору коштів на реставрацію органу, що діє у римо-католицькому кафедральному костьолі Св. Апостолів Петра і Павла. Йому понад 150 років, і він потребує не лише налаштування, але і капітальної реставрації. Генеральним медіапартнером була потужна медіаплатформа "Громадський простір" (Київ) – prostir.ua в особі редактора Віталія Ніщиценка, який зустрівся з громадськими активістами у прес-центрі міської ради [1-13].

У порівнянні з програмою 2015 року, на Форумі–2016 відбулося на 5 заходів більше – загалом їх було 32 упродовж трьох днів. Зважаючи на позитивні відгуки після першої спроби, організатори розширили програму і попіклувалися про те, щоб вхід на всі заходи був безкоштовним. Кожен бажаючий зміг відкрити для себе щось нове в історії, туризмі, літературі та мистецтві. Впро-

довж двох років у заході взяли участь спікери зі Львова, Києва, Одеси, Тернополя, Чернівців, Івано-Франківська, Вінниці та інших українських міст [18]. “Нам вдалося досягнути бажаної мети. Кожен захід не був випадковим. Ми запросили до участі тих людей, здобутки яких, наукові чи творчі, добре відомі в усій Україні та за кордоном ... Кожен автор чи громадська організація зможе запропонувати свої заходи...”, – поділилася своїми міркуваннями програмний директор форуму в інтерв’ю журналістам “Книжкової шафи” [16], маючи на меті проведення наступного форуму у 2017 р.

Отож, кам’яччани переконалися, що подібні заходи можуть проходити не лише у Львові, Києві, Чернівцях, а й у рідному Кам’янці-Подільському. У порівнянні з 2015 роком, звітний рік показав значне зростання інтересу жителів міста да туристів – кількість відвідувачів наукового лекторію та вечірньої літературно-мистецької програми зросла майже удвічі. ГО “Кам’яний острів” запрошує усіх небайдужих долучатися до розвитку щорічної громадської ініціативи. Це дозволить створити більш привабливий імідж міста як культурного євроінтеграційного осередку.

Список використаної літератури і джерел

1. II Всеукраїнський культурний форум “Кам’яний острів–2016” [Електронний ресурс] // Громадський простір. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://www.prostir.ua/event/ii-vseukrajinskyj-kulturnyj-forum-kamyanyj-ostriv-20163/>.
2. Будзей, О. Поліфонія літературознавця / Олег Будзей // Подолянин. – 2016. – 30 вересня. – С. 3.
3. Відбувся II Всеукраїнський культурний форум “Кам’яний Острів” [Електронний ресурс] // Книжкова шафа. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://book-case.in.ua/2016/09/27/299/>.
4. Відкриваємо нові грані творчості Лесі Українки. Відкрита лекція [Електронний ресурс] // Кам’янець-Подільський коледж культури і мистецтв. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kpkkim.km.ua/index.php?newsid=1016>.
5. Горбуленко, В. Зав’язані очі та відкриті серця [Електронний ресурс] / Віталій Горбуленко // Подолянин. – [Інтернет-версія]. – Код Режим доступу: <http://podolyanin.com.ua/culture/other/10577/>.
6. Десятки науковців, видавців, письменників та ілюстраторів. У Кам’янці-Подільському відбудеться культурний форум “Кам’яний острів” [Електронний ресурс] // Вечірній Кам’янець. – [Інтернет-версія]. – Код Режим доступу: <http://vk-kp.info/novini/desiatky-naukovtsiv-vydavtsiv-vydavtsiv-pysmennykiv-ta-iliustratoriv-u-kam-iansipodilskomu-vidbudetsia-kulturnyi-forum-kam-iany-ostriv.html>.
7. Комарова, О. А ви дослідили свій родовід? [Електронний ресурс] / О. Комарова // Офіційний сайт ГО “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kplit.com.ua/a-vy-doslidyly-svij-rodovid/>.
8. Комарова, О. “Література та психологія” – круглий стіл для письменників та психологів [Електронний ресурс] / Ольга Комарова // Офіційний сайт ГО “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kplit.com.ua/literatura-ta-psyholohiya-kruhlyj-stil-dlya-pysmennykiv>

ta-psyholohiv/.

9. Комарова, О. На форумі Юлія Табенська презентуватиме арт-бук “Redux” [Електронний ресурс] / Ольга Комарова // Офіційний сайт ГО “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kpllit.com.ua/na-forumi-yuliya-tabenska-prezentuvatyume-art-buk-redux/>.

10. Комарова, О. У перший день форуму відбудеться лекторій архівістів [Електронний ресурс] / Ольга Комарова // Офіційний сайт ГО “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kpllit.com.ua/u-pershij-den-forumu-vidbudetsya-lektorij-arhivistiv/>.

11. Комарова, О. Фотовиставка “Сни Ауринії” відбудеться в палаці Чарторийських [Електронний ресурс] / Ольга Комарова // Офіційний сайт ГО “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. – [Веб-сайт]. – Код доступу: <http://kpllit.com.ua/fotovystavka-sny-auringii-vidbudetsya-v-palatsi-chartorijskykh/>.

12. Комарова, О. Фотоквест вихідного дня [Електронний ресурс] / Ольга Комарова // Офіційний сайт ГО “Творче об’єднання письменників та художників “Кам’яний острів”. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kpllit.com.ua/fotokvest-vyhidnoho-dnya/>.

13. Культурфорум “Кам’яний острів” запрошує зануритися в творчу атмосферу [Електронний ресурс] // Читомо. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://www.chytomo.com/calendar/kultforum-kamyaniy-ostriv-zaproshuye-zanurititsya-v-tvorchu-atmosferu>.

14. Літературно-мистецький журнал “White Phoenix” // Громадські ініціативи України. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://ngonetnetwork.org.ua/literaturno-mistetskyj-zhurnal-white-phoenix/>.

15. Міжнародний культурний форум “Кам’яний острів–2015”. Програма заходів [Електронний ресурс] // Кам’янець-Подільський історичний. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://kphistory.com.ua/mizhnarodnyj-kulturnyj-forum-kamyaniy-ostriv-2015/>.

16. Ольга Комарова: “Ми не повинні боятися ризикувати, якщо у Вас є цікава ідея не потрібно відкладати її у шухляду!” [інтерв’ю з Ольгою Комаровою, програмним директором форуму, розмовляла Мар’яна Зеленюк] [Електронний ресурс] / Книжка шафа. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://book-case.in.ua/2016/10/03/olga-komarova-mi-ne-povinni-bojatsya/>.

17. Опря, Б. II Культурний форум “Кам’яний Острів” [Електронний ресурс] / Богдана Опря // Економічний факультет. Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <http://ef.kpnu.edu.ua/2016/09/28/i-kulturnyj-forum-kamyaniy-ostriv/>.

18. У Кам’янці-Подільському пройде II Всеукраїнський культурний форум “Кам’яний острів” [Електронний ресурс] // Незалежний громадський портал. – [Веб-сайт]. – Код Режим доступу: <https://ngr-ua.info/2016/09/29160>.

Olga Komarova

**Cultural forum “Stone Island” is the is public initiative
of Kamianets-Podilsky citizens**

The author of the article tells about the basic stages realization of public initiative realizations of allukrainian cultural forum “Stone Island” in Kamyaniets-Podilsky. An annual public measure was founded by public organization

the Creative Association of Writers and Artists the “Stone Island”. Long time the question of development of modern culture remained unprioritized, every industry of culture developed separately. Organizers put an aim to itself to unite historians, archives, experts in industry of tourism, sociologists, psychologists, translators, writers, artists, photographers, specialists in drama study. Debatable grounds were created for a structural dialogue in relation to forming of new contacts, projects with the representatives of contiguous spheres of activity. Organizers plugged measures in the program, subjects and the format of that will interest young people. The historical faculty of the Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University became in second times a basic location for the daily program of Forum in 2016.

Keywords: cultural forum “Stone Island”, Kamianets-Podilsky, public initiative, public measure, culture, informal education.

О. Комарова

Культурный форум “Каменный остров” – общественная инициатива каменчан

В статье освещаются основные этапы реализации общественной инициативы – проведения всеукраинского культурного форума “Каменный остров” в городе Каменец-Подольском. В частности отмечается, что это ежегодное многодневное публичное мероприятие инициировала общественная организация “Творческое объединение писателей и художников “Каменный остров”. Долгое время вопрос комплексного развития современной культуры оставался без должного внимания – каждая отрасль существовала отдельно. Установлено, что организаторы форума решили объединить усилия историков, архивистов, экспертов в отрасли туризма, социологов, психологов, переводчиков, писателей, художников, фотографов, театроведов, предоставить им дискуссионные площадки для конструктивного диалога относительно формирования новых контактов, проектов с представителями смежных сфер деятельности. Подчеркивается, что в программу включены мероприятия, тематика и формат которых больше всего интересуют молодежь. Также установлена роль в проведении форума исторического факультета Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенка. Он во второй раз в 2016 году стал основной локацией в реализации дневной программы “Каменного острова”.

Ключевые слова: культурный форум “Каменный остров”, Каменец-Подольский, общественная инициатива, публичное мероприятие, культура, неформальное образование.